

**Zásady participatívneho rozpočtu
„Tvoríme kraj“
Trnavského samosprávneho kraja
ročník 2024/2025**

Schválené podľa Všeobecne záväzného nariadenia Trnavského samosprávneho kraja č. 44/2018 (čl. VIII) o poskytovaní dotácií z rozpočtu Trnavského samosprávneho kraja v znení dodatkov.

Trnavský samosprávny kraj (ďalej len „TTSK“ alebo „kraj“) považuje aktívnu participáciu občanov na správe vecí verejných za dôležitú súčasť budovania občianskej spoločnosti. Zapájanie verejnosti do rozhodovacích procesov formuje občiansky aktivizmus, zlepšuje možnosti verejnej kontroly volených orgánov, posilňuje legitimitu demokratického systému a tým zvyšuje kvalitu demokracie. Participatívny rozpočet je jedným z nástrojov mimo volebnej participácie občanov. Prostredníctvom tohto nástroja môžu obyvatelia obce, mesta alebo inej samosprávnej územnej jednotky rozhodnúť o využití časti verejných finančných prostriedkov. Prvý projekt participatívneho rozpočtu bol realizovaný v roku 1989 v brazílskom meste Porto Alegre a postupne sa rozšíril na všetky kontinenty. Dnes je súčasťou rozpočtu niekoľkých tisícov samospráv po celom svete.

TTSK v roku 2019 pristúpil k využitiu participatívneho rozpočtu po prvý krát. Zámerom pilotného projektu bolo poskytnúť tento moderný nástroj podpory občianskeho aktivizmu obyvateľom kraja a tým podporiť realizáciu autentických občianskych a komunitných projektov. V rokoch 2024 a 2025 plánuje v tomto zámere pokračovať.

I. ZÁKLADNÉ POJMY

- 1) Participatívny rozpočet „Tvoríme kraj“ Trnavského samosprávneho kraja (ďalej aj ako „PR“) je proces, v rámci ktorého obyvatelia Trnavského samosprávneho kraja môžu rozhodovať o časti rozpočtu kraja.
- 2) Obyvateľom kraja sa rozumie fyzická osoba, ktorá má trvalý pobyt alebo prechodný pobyt v obci alebo v meste na území kraja.
- 3) Skupina obyvateľov sú dvaja a viac obyvateľov kraja, ktorí majú trvalý pobyt alebo prechodný pobyt v obci alebo v meste na území kraja.
- 4) Krajom sa rozumie Trnavský samosprávny kraj.
- 5) Projekt je investičná alebo neinvestičná akcia realizovaná na území kraja.
- 6) Podávanie návrhov projektov predkladateľmi je časovo ohraničený úsek s možnosťou konzultácie, doplnenia a úprav projektov s koordinátorom PR.
- 7) Závazne podať projekt môže iba predkladateľ, ktorý do dátumu uvedenom vo výzve predložil návrh projektu.
- 8) Projektový koordinátor PR je zamestnanec kraja poverený koordináciou procesov PR.

- 9) Predkladateľom projektu je občianske združenie alebo nezisková organizácia, ktoré má sídlo alebo pôsobí na území TTSK. Predkladateľ projektu PR môže byť aj fyzická osoba, alebo skupina fyzických osôb, ktorí v čase podania projektu PR dosiahli vek 18 rokov.
- 10) Rozhodovanie o konečnom poradí projektov sa realizuje kvantitatívnym a kvalitatívnym spôsobom – hlasovaním, verejným zvažovaním a rozhodovaním predkladateľmi navzájom.
- 11) Elektronické online hlasovanie – hlasovanie, ktoré sa uskutočňuje elektronicky prostredníctvom webových (internetových) stránok PR, pričom oprávnený hlasovať je každý obyvateľ kraja, ktorý v čase hlasovania dovŕšil 15 rokov.
- 12) Verejné zvažovanie (ďalej aj ako „deliberácia“) je nástrojom kvalitatívneho rozhodovania o projektoch. Skladá sa z dvoch častí. Prvá časť je venovaná stanovovaniu kritérií, na základe ktorých sa hodnotia jednotlivé projekty. Druhá časť spočíva v hodnotení projektov na základe stanovených kritérií.
- 13) Rozhodovanie **predkladateľmi navzájom** je proces, kedy každý predkladateľ v danom okrese, bude mať možnosť hodnotiť projekty ostatných predkladateľov za daný okres, okrem svojho. Každý predkladateľ označí tri projekty, ktoré sú podľa vlastného uváženia najlepšie. V prípade, ak sa predkladateľ nezúčastní rozhodovania **predkladateľmi navzájom**, nebude môcť udeliť body ostatným projektom a ani ostatní predkladatelia nebudú môcť prideliť body jeho projektu.
- 14) Výzva je dokument schválený predsedom Trnavského samosprávneho kraja, ktorý obsahuje základné informácie o PR pre daný ročník. Výzva musí byť zverejnená na úradnej tabuli a webovej stránke TTSK, prípadne môže byť zverejnená aj na iných dostupných informačných zdrojoch TTSK.
- 15) Ročník PR je časový rámec, ktorého začiatok je daný dňom zverejnenia výzvy pre podávanie návrhov projektov participatívneho rozpočtu a koniec je daný dňom stanoveným v danej výzve pre vyúčtovanie realizovaných projektov.
- 16) Verejné stretnutie je zhromaždenie obyvateľov kraja, zástupcov občianskych združení alebo neziskových organizácií pôsobiacich na území kraja a zástupcov kraja za účelom diskusie o návrhoch projektov.
- 17) Facilitácia má za cieľ uľahčiť komunikáciu v skupine alebo v komunite, poskytuje taký typ procesovej expertízy, ktorá umožní skupine, či komunite dohodnúť sa, rozhodovať a plánovať s využitím účasti zainteresovaných. V podmienkach TTSK ide o zhromaždenie predkladateľov projektov za daný okres, zástupcov kraja a facilitátora s cieľom hľadať spoločné prieniky medzi projektami, ktoré by v rámci realizácie boli kompatibilné.
- 18) Zdroje PR sú prostriedky, ktoré sú v rozpočte Trnavského samosprávneho kraja schválené na realizáciu projektov PR.

II. ROČNÍK PARTICIPATÍVNEHO ROZPOČTU

- 1) Jednotlivé časti participatívneho rozpočtu „Tvoríme kraj“ TTSK sa realizujú podľa časového harmonogramu stanoveného vo výzve.
- 2) Ročník začína vyhlásením výzvy, ktorá obsahuje predovšetkým nasledovné informácie:
 - a) objem finančných prostriedkov schválených pre príslušný ročník PR,
 - b) tematické okruhy pre podávanie projektov,
 - c) harmonogram PR,
 - d) určenie spôsobu a formy podávania projektov (formulár).

III. PROCES PARTICIPATÍVNEHO ROZPOČTU

- 1) Participatívny rozpočet sa skladá z niekoľkých nadväzujúcich častí:
 - a) Prípravná časť je obdobie od zverejnenia výzvy až po tretie kolo verejných stretnutí a skladá sa z týchto procesov:
 - vyhlásenie a zverejnenie výzvy,
 - online stretnutie: informovanie verejnosti o možnostiach zapojenia sa do PR,
 - realizácia prvého kola verejných stretnutí vo vybraných obciach a mestách kraja – zber nápadov (miesto a termín určí výzva),
 - stanovenie deliberačných kritérií,
 - podávanie návrhov projektov predkladateľmi,
 - druhé kolo verejných stretnutí vo vybraných obciach a mestách kraja zamerané na facilitáciu návrhov projektov,
 - administratívna kontrola projektov a individuálne konzultácie k projektom,
 - záväzné podávanie projektov,
 - tretie kolo verejných stretnutí vo vybraných okresných mestách kraja – prezentácia projektov, deliberácia deliberatívnym fórom a **predkladateľmi navzájom** (miesto a termín musí byť zverejnený najmenej 10 dní pred ich konaním).
 - b) Rozhodovanie je časť, kedy prebieha elektronické online hlasovanie, deliberatívne rozhodovanie a rozhodovanie **predkladateľmi navzájom** o jednotlivých projektoch, ktoré získajú finančnú podporu pre svoju realizáciu. Ak v okrese bude vyčlenená vyššia suma na projekty, ako je potrebné na realizáciu projektov v danom okrese, zvyšné finančné prostriedky sa prerozdedia na realizáciu projektov v ostatných okresoch a to v poradí stanovenom v procese rozhodovania.
 - c) Realizácia je časť, počas ktorej sa v jednotlivých okresoch uskutočňujú projekty určené procesom rozhodovania (ďalej aj ako „vítazné projekty“).

- d) Vyhodnotenie sa uskutoční po ukončení daného ročníka PR, t.j. po realizácii víťazných projektov.
- 2) Termíny jednotlivých častí PR stanoví výzva a konkrétne termíny jednotlivých častí určia zodpovedné osoby za PR.

IV. PODÁVANIE NÁVRHOV PROJEKTOV

- 1) Predkladateľom projektu môže byť:
 - a) **občianske združenie** alebo **nezisková organizácia** ktoré má sídlo alebo pôsobí na území TTSK,
 - b) **fyzická osoba** alebo **skupina fyzických osôb**,pričom každý predkladateľ môže podať najviac **jeden** projekt.
- 2) Návrh projektu musí obsahovať nasledujúce informácie:
 - a) názov projektu,
 - b) popis návrhu projektu a stručné zhrnutie,
 - c) verejný prínos projektu,
 - d) umiestnenie projektu (informácia o jeho naviazaní na konkrétne miesto),
 - e) predpokladaná finančná náročnosť vrátane rámcového rozpočtu,
 - f) predpokladaná doba realizácie,
 - g) kontakt na predkladateľa,
 - h) tematický okruh projektu,
 - i) súhlas s realizáciou projektu na majetku dotknutej osoby
 - j) stavebné povolenie, ohláška stavby, resp. iný typ povoloňovacieho konania
 - k) prílohy (nákres, fotodokumentácia, ilustrácia a pod.).
- 3) Projekt možno podať na predpísanom formulári. Formulár bude dostupný elektronicky na webovej stránke PR.
- 4) Kontakty na osoby zodpovedné za riadenie PR a konzultácie s verejnosťou budú uvedené vo výzve a na webovej, prípadne aj na facebookovej stránke Tvoríme kraj.
- 5) Výška podpory jedného projektu v rámci PR je **maximálne 4.000 €**. Celkový rozpočet projektu môže byť vyšší, pokiaľ bude financovaný z iných zdrojov, ktoré si zabezpečí predkladateľ projektu.

V. VHODNOSŤ PROJEKTOV

Participatívny rozpočet „Tvoríme kraj“ TTSK je zameraný na podporu občianskeho aktivizmu obyvateľov kraja a realizáciu autentických občianskych a komunitných projektov s cieľom zapojenia verejnosti do rozhodovacích procesov samosprávneho kraja, podporiť budovanie krajskej identity a podporiť koncept udržateľnej spoločnosti a inkluzívnych riešení (podporujúcich vytváranie komunít) smerujúcich k verejnemu prospechu.

- 1) Projekty musia byť zamerané aspoň na jednu z nasledovných oblastí:
 - a) na revitalizáciu verejných priestranstiev, vrátane inklúzie marginalizovaných skupín,
 - b) na stimuláciu a rozvoj komunit a susedských vzťahov,
 - c) na vytvorenie nových verejných služieb alebo priblíženie už existujúcich verejných služieb,
 - d) elimináciu dopadu klimatických zmien,
 - e) podporu nových miestnych aktivít.

- 2) Podané projekty musia tiež spĺňať nasledujúce kritériá:
 - a) projekt je verejne prospešný,
 - b) do realizácie projektu musí byť aktívne zapojená komunita,
 - c) doba fyzickej realizácie projektu musí byť do dátumu uvedeného vo výzve,
 - d) všetky výdavky súvisiace s realizáciou projektu musia byť uhradené do konca lehoty stanovenej výzvou pre realizáciu projektu,
 - e) projekt nesmie zaťažovať nasledujúce rozpočtové roky kraja bez predchádzajúceho súhlasu kraja,
 - f) ak sa má projekt realizovať na inom majetku ako majetku kraja, je nevyhnutné doložiť písomný súhlas dotknutej fyzickej alebo právnickej osoby, na ktorej majetku sa bude projekt realizovať s realizáciou projektu a zároveň pri projekte investičného charakteru aj súhlas, že nebude požadovať akúkoľvek zmenu projektu počas doby minimálne troch rokov od ukončenia realizácie projektu ,
 - g) projekt nesmie propagovať produkty, služby a činnosť subjektov vykonávajúcich hospodársku činnosť, okrem subjektov, ktoré realizujú daný projekt alebo subjektov, ktoré sa podieľajú na spolufinancovaní daného projektu,
 - h) v rámci realizácie projektu nesmú byť propagované stanoviská politických strán a hnutí alebo náboženská ideológia,
 - i) projekt, na ktorého realizáciu je poskytnutá dotácia, bude pre tretie osoby prístupný bezodplatne, to znamená, že účasť na podujatiach a využívanie výstupov projektov počas realizácie projektu v príslušnom roku nebude podmienená kúpou vstupenky ani zaplatením akéhokoľvek iného poplatku,
 - j) cieľom projektu nesmie byť priame poskytovanie finančných prostriedkov (napr. formou dotácií, výhier alebo darov),
 - k) poskytnuté finančné prostriedky nesmú byť použité na preplatenie miezd členov občianskeho združenia alebo neziskovej organizácie, ktoré je predkladateľom projektu.
 - l) nemôže ísť o štátnu alebo minimálnu pomoc
 - m) taktiež na úhradu záväzkov zo strany žiadateľa voči TTSK a organizáciám v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti

VI. OVEROVANIE REALIZOVATEĽNOSTI PROJEKTU

- 1) Ako realizovateľné projekty budú označené tie projekty, ktoré spĺňajú:
 - a) formálne náležitosti projektu,
 - b) súlad projektov s požiadavkami, ktoré sú stanovené vyššie v čl. V,
 - c) primeranosť predpokladaných nákladov projektu,
 - d) primeranosť predpokladanej časovej náročnosti projektu,
 - e) nie sú v rozpore s plánovanými zámermi kraja,
 - f) nejedná sa o projekty s rovnakým alebo obdobným zámerom, ako sú už plánované projekty kraja (neduplikuje ich),
 - g) súlad so zákonmi a inými právnymi predpismi SR.
- 2) Realizovateľnosť projektu je podmienená súhlasom vlastníka pozemku alebo majetku, na ktorom má byť projekt realizovaný (obec, mesto, právnická osoba a pod.). O súhlas žiada predkladateľ projektu. V prípade, ak je potrebné stavebné povolenie, ohláška stavby, resp. iný typ povoloňovacieho konania, tento je potrebné doložiť pri podávaní projektu.
- 3) Predkladateľ projektu bude projektovým koordinátorom PR vyrozumený (emailom, telefonicky alebo prostredníctvom prihlasovacieho systému), či je navrhnutý projekt:
 - a) realizovateľný v plnej podobe,
 - b) potrebné čiastočne upraviť,
 - c) nerealizovateľný.
- 4) Predkladateľ projektu bude priebežne informovaný o posudzovaní jeho projektu.
- 5) V prípravnej časti v priebehu procesu PR bude mať predkladateľ možnosť spraviť čiastočné úpravy projektu, aby vyhovel požiadavkám realizovateľnosti.
- 6) Do procesu rozhodovania postúpia iba tie projekty, ktoré sú realizovateľné a prešli overením.

VII. ROZHODOVANIE

- 1) Hlasovať môže každý obyvateľ kraja vo veku nad 15 rokov.
- 2) Termín začatia a ukončenia hlasovania vyhlasuje Úrad TTSK na webovej stránke PR.
- 3) Rozhodovanie prebieha tromi spôsobmi:
 - a) elektronicky online hlasovaním (váha 40%),
 - b) deliberáciou (váha 40%),
 - c) **predkladateľmi navzájom** (váha 20%)
- 4) Elektronické online hlasovanie spočíva v tom, že každý obyvateľ kraja, ktorý v čase hlasovania dovŕšil minimálne 15 rokov môže hlasovať elektronicky online hlasovaním prostredníctvom hlasovacieho formulára na webovej stránke PR, a to minimálne za tri projekty. Každý obyvateľ môže hlasovať iba jedenkrát.
- 5) Deliberácia sa skladá z dvoch častí:
 - a) vytvorenie kritérií, na základe ktorých budú deliberatívne fóra hodnotiť jednotlivé projekty; za týmto účelom sa uskutoční verejné stretnutie členov a členiek jednotlivých deliberatívnych fór na Úrade TTSK,

- b) hodnotenie projektov na základe stanovených kritérií (Tretie kolo verejných stretnutí v okresných mestách kraja. Miesto a termín musí byť zverejnený najmenej 10 dní pred ich konaním na webovej stránke www.tvorimekraj.sk a facebookovej stránke Tvoríme kraj).
- 6) Deliberatívne fóra pre jednotlivé okresy sa skladajú z piatich členov, ktorých vymenuje predseda TTSK v nasledovnom zložení:
 - a) jeden poslanec zastupiteľstva TTSK z vybraného okresu,
 - b) jeden zamestnanec Úradu TTSK,
 - c) traja zástupcovia občianskej spoločnosti.
- 7) **Hlasovanie predkladateľmi navzájom** prebieha súčasne s deliberáciou, kedy každý predkladateľ v danom okrese, bude mať možnosť hodnotiť projekty ostatných predkladateľov za daný okres, okrem svojho. Každý predkladateľ označí tri projekty, ktoré sú podľa vlastného uváženia najlepšie. V prípade ak sa predkladateľ nezúčastní rozhodovania **predkladateľmi navzájom**, nebude môcť udeliť body ostatným projektom a ani ostatní predkladatelia nebudú môcť prideliť body jeho projektu.

VIII. VÝBER PROJEKTOV K REALIZÁCI

- 1) Po ukončení hlasovania budú sčítané všetky platné hlasy elektronického online hlasovania.
- 2) Výsledné poradie víťazných projektov bude usporiadané zostupne v rámci jednotlivých okresov matematickým prepočtom poradia z online hlasovania, poradia určeného jednotlivými deliberatívnymi fórami a z rozhodovania **predkladateľmi navzájom**.
- 3) Výsledky hlasovania o projektoch budú zverejnené na webovej stránke PR a TTSK.

IX. REALIZÁCIA PROJEKTOV

- 1) Realizácia projektov PR môže prebehnúť dvoma spôsobmi:
 - a) predkladateľom projektu, ktorým je občianske združenie alebo nezisková organizácia na základe dotácie poskytnutej z rozpočtu TTSK v súlade s čl. VIII. VZN TTSK č. 44/2018 o poskytovaní dotácií z rozpočtu TTSK v platnom znení,
 - b) priamo TTSK v súčinnosti s predkladateľom projektu, ak je predkladateľom projektu fyzická osoba alebo skupina fyzických osôb.

Nadobudnutý majetok zostáva vo vlastníctve TTSK a fyzickým osobám alebo skupine fyzických osôb bude zapožičaný iba po dobu realizácie projektu podľa bodu 1b.

- 2) Víťazné projekty budú finančne podporené zo zdrojov PR.
- 3) Pokiaľ dôjde zásahom vyššej moci k predĺženiu realizácie projektu, bude so súhlasom TTSK dokončený v nasledujúcom roku a nebude sa to považovať za porušenie týchto zásad.
- 4) Na realizáciu projektu prostredníctvom PR nie je právny nárok.

- 5) V prípade neschválenia finančných prostriedkov vo výške uvedenej vo výzve, sa budú realizovať víťazné projekty s najvyšším počtom bodov za daný okres podľa článku VIII ods. 2 týchto zásad a prerozdelenie finančných prostriedkov v zmysle výzvy TTSK. Za predpokladu, že finančné prostriedky na PR nebudú schválené Zastupiteľstvom TTSK, víťazné prostriedky nebude možné realizovať.
- 6) Zrealizované projekty budú zverejnené na webovej stránke PR. Predkladatelia projektov sú povinní zaslať Úradu TTSK dokumentáciu z uskutočnenia projektu.
- 7) Realizácia projektu musí prebiehať podľa schváleného návrhu projektu. Jednotlivé rozpočtové položky nie je možné presúvať a meniť. V rámci rozpočtu projektu je možné presúvať finančné prostriedky medzi jednotlivými rozpočtovými položkami, avšak max. do výšky 10% z danej rozpočtovej položky, pričom uvedený presun je možné realizovať iba v rámci bežných alebo kapitálových výdavkov.

X. ČERPANIE FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV

- 1) Čerpanie finančných prostriedkov je možné realizovať nasledovne:
 - a) formou dotácie v prípade projektov podaných predkladateľom, ktorým je občianske združenie alebo nezisková organizácia, poskytnutej na základe výsledkov rozhodovania PR a zmluvy medzi predkladateľom a TTSK v súlade s čl. VIII. Všeobecne záväzného nariadenia TTSK č. 44/2018 o poskytovaní dotácií z rozpočtu TTSK v platnom znení,
 - b) úhradou výdavkov víťazného projektu krajom v prípade, ak je predkladateľ projektu PR fyzická osoba alebo skupina fyzických osôb.
- 2) Čerpanie finančných prostriedkov realizovaných podľa ods. 1) bodu a) tohto článku podlieha ročnému zúčtovaniu s rozpočtom TTSK. Predkladateľ projektu je povinný doručiť vyúčtovanie projektu **do 30 dní** od ukončenia realizácie projektu, najneskôr do termínu stanovenom vo výzve. Vyúčtovanie poskytnutých finančných prostriedkov prebieha v súčinnosti s Úradom TTSK. Nepoužité finančné prostriedky a neoprávnené použité finančné prostriedky je príjemca povinný **vrátiť** na účet Trnavského samosprávneho kraja a zaslať Úradu TTSK avízo o ich vrátení v lehote uvedenej v druhej vete tohto odseku.

XI. VEREJNÉ STRETNUTIA

- 1) V priebehu procesu PR sa uskutočnia tri kolá verejných stretnutí s obyvateľmi v každom okrese TTSK:
 - a) prvé kolo verejných stretnutí bude zamerané na poskytnutie informácií ako vypracovať projekt a zber nápadov,
 - b) druhé kolo verejných stretnutí bude zamerané na facilitáciu návrhov projektov,
 - c) tretie kolo bude zamerané na prezentáciu projektov ich predkladateľmi. Na týchto stretnutiach prebehne aj prezentácia hodnotenia projektov členmi deliberatívnych fór a **predkladateľov navzájom**.

- 2) Stretnutia budú prebiehať v pracovných dňoch v poobedných hodinách podľa stanoveného harmonogramu PR, ktorý bude zverejnený na webovej a facebookovej stránke PR.
- 3) Stretnutia budú zvolané v dostatočnom časovom predstihu.

XII. INFORMOVANIE O PROCESE PR

- 1) Informovanie verejnosti prebieha vo všetkých fázach procesu PR.
- 2) Kraj využíva dostupné komunikačné kanály, ako napríklad:
 - a) web PR (www.tvorimekraj.sk),
 - b) web TTSK (www.trnava-vuc.sk),
 - c) elektronické médiá,
 - d) sociálne siete,
 - e) kontaktné miesta,
 - f) tlačené médiá a letáky.
- 3) Informácie o časovom harmonograme, verejných stretnutiach, hlasovaní, projektoch a priebehu realizácie budú zverejnené na webovej, prípadne facebookovej stránke PR.

XIII. VYHODNOTENIE PROCESU PR

- 1) Celý proces PR bude priebežne vyhodnocovaný a v prípade potreby upravovaný.
- 2) Vyhodnocovať sa bude predovšetkým dostupnosť procesov pre verejnosť, splnenie cieľov komunikačnej kampane, kvalita uskutočnených verejných stretnutí a úspešnosť realizácie projektov.

V Trnave, dňa

Mgr. Jozef Viskupič
predseda Trnavského samosprávneho kraja